

15
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 5/к.д. 4/2007

Дата 18.05.2007

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
по к.д. № 4/2007 г.

СТАНОВИЩЕ

на „Асоциация за европейска интеграция и права на човека”,
гр.Пловдив, ул. ”Хан Кубрат” № 2, ет.3, тел/афакс 032/62 32 64,
представявана от адв. Михаил Екимджиев – председател на Управителния съвет

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С Определение от 17 април 2007 г. „Асоциация за европейска интеграция и права на човека” е конституирана като заинтересована страна при разглеждането на к.д. № 4/2007 г., с предмет искане на Омбудсмана на Република България за установяване противоконституционността на чл.41 ал.2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА).

Въз основа на горното определение, с Писмо № 5/к.д. 4/2007/18.04.2007 г., подписано от председателя на КС, ни е предоставена възможност за представяне на писмено становище по делото.

В съответствие с посочените актове на КС желаем, преди всичко, да декларираме подкрепата си към искането на Омбудсмана, което оценяваме като справедливо, конституционносъобразно и съответстващо на обществения интерес.

Напълно споделяме юридическите и етични тези на Омбудсмана, налагащи извод за противоконституционност на атакуваната разпоредба.

Паралелно с тях бихме желали да поставим на вниманието на Почитаемия Конституционен съд допълнителни аргументи, водещи до същото заключение.

I. Относно противоречието на чл.41 ал.2 от ЗМСМА с чл.10 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи (Конвенцията).

Според чл.41 ал.2 от ЗМСМА:

„Кметовете на общини и кметовете на райони трябва да притежават минимум образователно-квалификационна степен ”бакалавър”.”

Според чл.10 от Конвенцията:

„(1) Всеки има право на свобода на изразяването на мнения. Това право включва свободата на всеки да отстоява своето мнение, да получава и да разпространява информация и идеи без намеса на държавните власти и независимо от държавните граници. Този член не забранява държавите да подлагат на разрешителен режим радиоконпаниите, телевизионните компании и производителите на кинематографична продукция.

(2) Управлението на тези свободи, доколкото е съпроводено със задължения и отговорности, може да бъде обусловено от процедури, условия, ограничения или санкции, които са предвидени от закона и са необходими в едно демократично общество в интерес на националната и обществената сигурност и на териториалната цялост, за предотвратяването на безредици или престъпления, за защитата на здравето и морала, както и на репутацията или правата на другите, за предотвратяване разкриването на информация, получено доверително, или за гарантиране авторитета и безпристрастността на правосъдието.”

А) От гледна точка на практиката на Европейския съд по правата на човека (Съда), активното и пасивно изборително право е специфична форма на изразяване на мнение по въпросите, свързани с политическото управление на страната. Това се отнася както за парламентарните избори, така и за изборите на органи на местното самоуправление. В частност, политическата платформа и предизборната програма на даден кандидат – кмет представляват и израз на неговото мнение за начина, по който трябва да бъде управлявана общината. От тази гледна точка, активното и пасивно изборително право попадат в предметния обхват на чл.10§1 от Конвенцията.

Б) От горното следва, че всяко засягане на това право трябва да съответства на допустимите ограничения, изчерпателно изброени в чл.10§2 от Конвенцията. Поради това, атакуваната разпоредба трябва да бъде подложена на „теста“, който Съдът в Страсбург прилага при всеки казус, изследвайки как изискванията на чл.10§2 се отнасят към конкретния случай.

а) Дали ограничението е „предвидено в закон“?

Безусловно е, че образователното ограничение, предмет на настоящето конституционно дело, е предвидено в закон, отговарящ на изискванията за яснота и предвидимост на правното му действие.

б) Дали засягането на правото по чл.10 от Конвенцията е „необходимо в едно демократично общество“.

- Първото условие за „необходимост“ на ограничението е свързано с неговата цел. Тя трябва да съответства на публичния интерес и да служи на обществените ценности, изчерпателно изброени в чл.10 ал.2 – национална и обществена сигурност, териториална цялост, предотвратяване на безредици или престъпления, за защитата на здравето и морала, както и на репутацията или правата на другите, за предотвратяване разкриването на информация, получена доверително или за гарантиране авторитета и безпристрастността на правосъдието.

От тази гледна точка едва ли би могло да се приеме, че изискването за „бакалавърска” степен на кандидатите за кметове кореспондира с обществения интерес и с допустимите условия за ограничаване на правото на изразяване на мнение. В частност образователният ценз е крайно несигурен критерий за личен и политически морал, както и за управленски качества, каквито безусловно трябва да притежава един кмет. Ако даден кандидат не притежава такива качества, той просто не би бил избран, без да е нужно да бъде а priori елиминиран по образователен признак. Обратно, ако даден човек има авторитет и качества, които не винаги са свързани с изискваната от ЗМСМА образователната степен, ограничението по чл.41 ал.2 от ЗМСМА определено би навредило както на него, така и на общността, която би била готова да издигне или да подкрепи неговата кандидатура за кмет. Очевидно е, че в такава хипотеза ограничението не би било в интерес на обществото. То би действало срещу принципите на пряката демокрация, като намират пълноценно изражение в мажоритарния вот за кметски избори. Заключение, че ограничението, наложено с чл.41 ал.2 от ЗМСМА, не е в обществен интерес и не отговаря на изискването за „необходимост”, прави безпредметно изследването на неговата пропорционалност спрямо преследваната цел. Изложеното налага извода, че чл.41 ал.2 от ЗМСМА противоречи на чл.10 от ЕКЗПЧОС.

II. Относно противоречието на чл.41 ал.2 от ЗМСМ с чл.14 от Конвенцията.

Според чл.14 от Конвенцията:

„Упражняването на правата и свободите, изложени в тази Конвенция, следва да бъде осигурено без всякаква дискриминация, основана на пол, раса, цвят на кожата, език, религия, политически и други убеждения, национален или социален произход, принадлежност към национално малцинство, имуществено, рождение или друг някакъв признак.”

По силата на развитите в т.І. аргументи, въведеното в чл.41 ал.2 от ЗМСМА изискване за бакалавърска степен на кандидатите за кметове засяга правото по чл.10§1 от Конвенцията.

От гледна точка на чл.14, същото ограничение представлява дискриминация спрямо правото на изразяване на мнение по признак „образование” (друг някакъв признак).

Следователно чл.41 ал.2 от ЗМСМА противоречи на чл.14, във връзка с чл.10 от Конвенцията.

III. Заключение

Според чл.5 ал.4 от Конституцията на Република България:

„Международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от вътрешното право на страната. Те имат предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които им противоречат.”

Следователно, всяко противоречие между национален закон и международен договор индиректно води до колизия между същия закон и Конституцията. В тази насока е и категоричното становище на КС, обективизирано нееднократно в негови

актове. Очертаната юридическа парадигма налага заключението, че противоречията на чл.41 ал.2 от ЗМСМА с чл.10 и чл.14 от Конвенцията водят до противоречие на атакувания текст с чл.5 ал.4 от Конституцията.

Поради изложеното, атакуваната разпоредба няма право на съществуване в правния мир.

Моля почитаемият Конституционен съд, да постанови решение, с което да уважи искането на Омбудсмана за обявяване на нейната противоконституционност.

Пловдив
07 май 2007 г.

С УВАЖЕНИЕ:
адв. Михаил Екимджиев

